

בש"פ 7219/14 - מוחמד אחמד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7219/14

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העורר: מוחמד אחמד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים בתיק
מ"ת 45060-09-14 שניתנה ביום 28.9.2014 על ידי
כב' השופטת נ' בן-אור

תאריך הישיבה: י"א בחשון התשע"ה
(4.11.2014)

בשם העורר: עו"ד ד' ברהום
בשם המשיבה: עו"ד ל' בן אוליאל

החלטה

*

1. בפניי ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת נ' בן-אור) מיום 28.9.2014 במ"ת 45060-09-14, בגדרה התקבלה בקשת המשיבה למעצר העורר עד תום ההליכים.

עמוד 1

2. ביום 18.9.2014 הוגש נגד העורר (יליד 1996) כתב אישום, במסגרתו יוחסו לו עבירות של הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק) ושל חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) לחוק.

בכתב האישום נטען, כי ביום 7.9.2014, במהלך ויכוח, השליך העורר כוס זכוכית לעבר ראשו של אביו. עוד נאמר, כי ביום 8.9.2014 התגלע ויכוח בין העורר לבין אביו. בעוד הוויכוח בין השניים נמשך בחנות המשפחתית הצמודה לבית המשפחה, הצטרף אליו גם המנוח, שהיה אחיו של העורר. ויכוח זה הידרדר לתגרה בין העורר לבין המנוח שבמהלכה החליפו השניים מהלומות. בשלב מסוים עזב העורר את החנות, נכנס לבית המשפחה ונטל מהמטבח שני סכינים. כשהסכינים בידיו, ניגש העורר אל אביו ואל המנוח אשר צעדו בעקבותיו מהחנות. תחילה דקר העורר את אביו בחזהו, ואז דקר את המנוח בבטנו ובמרפק ימין. העורר רדף אחרי המנוח, אשר ניסה להימלט מהמקום, והשליך לעברו את הסכינים. לאחר שהמנוח התמוטט לנגד עיניו, נכנס העורר לבית המשפחה ארז חפצים אישיים ודרכון, נטל סכום כסף מאמו ונמלט מהמקום. כתוצאה מהדקירה נגרם למנוח דימום פנימי שהוביל למותו.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים. בהחלטתו מיום 28.9.2014 קיבל בית משפט קמא את הבקשה.

בית משפט קמא סקר את חומר הראיות בתיק, שכלל בעיקר את הודעות בני המשפחה שהיו עדים לדקירת המנוח על-ידי העורר, וקבע כי אין בו, ברמה הלכאורית הנדרשת בשלב זה, כדי לתמוך בטענת העורר כי דקר את המנוח מתוך הגנה עצמית. בית המשפט עמד על כך שכל עדי הראייה לאירוע סיפרו כי העורר לבדו אחז בסכין במהלך הוויכוח, וכי מחוות הדעת של המכון לרפואה משפטית עולה כי פצע הדקירה בידו של העורר הוא פצע ישן שקדם לאירוע. עוד הוסיף בית משפט קמא, כי לו העורר באמת חשש שהמנוח יפגע בו, הרי שהיה בידו להימלט מן הבית. בית משפט קמא קבע גם כי אין ממש בטענת העורר לפיה לא מתקיים קשר סיבתי בין הדקירה לבין מות המנוח וזאת בשל עיכוב בהגעת אמבולנס למקום. הוסבר, כי הדקירה שדקר העורר את המנוח גרמה לפצע עמוק ביותר - בעומק של 17 ס"מ, ודקירה זו היא שגרמה למנוח דימום מסיבי, שהוביל לפטירתו מספר דקות לאחר מכן. עוד ציין בית המשפט, כי אף אם האמבולנס איחר להגיע, טענה שאינה עולה מחומר הראיות, הרי שעיכוב זה היה בגדר הצפייה של העורר. נוכח האמור קבע בית משפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה לביסוס המיוחס לעורר בכתב האישום. עוד קבע בית משפט קמא, כי בעניינו של העורר קמה עילת מעצר המבוססת על חזקת המסוכנות. בתוך כך הדגיש בית משפט קמא, כי מעדויות בני משפחתו עולה, כי העורר נקט בעבר באלימות הן כלפי רכוש, הן כלפי בני המשפחה על רקע ויכוחים משפחתיים שונים. בית משפט קמא הוסיף, כי ניסיונו של העורר להימלט מיד לאחר האירוע מבסס חשש שהעורר לא יתייצב להליכים בעניינו אם ישוחרר. בית משפט קמא נתן דעתו לגילו הצעיר של העורר ולכך שהוא נעדר עבר פלילי, אך סבר כי במכלול הנתונים - התנהגותו האלימה של העורר, אופיו המשפחתי של הסכסוך והעובדה כי העורר מחזיק בדרכון זר - נוטה הכף לעבר הותרתו של העורר במעצר מאחורי סורג ובריח, ואין מקום לבחון בעניינו שחרור לחלופת מעצר באמצעות שירות המבחן. לבסוף קבע בית משפט קמא, כי אין בתיק אינדיקציה שתצדיק היעדרות לבקשת העורר כי תתקבל בעניינו חוות דעת פסיכיאטרית.

כלפי החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

4. בערר טוען העורר, בעיקר, כי בנסיבות המקרה לא היה מקום לדחות את אפשרות שחרורו לחלופת מעצר בלי

שאפשרות זו תבחן על-ידי שירות המבחן. העורר מסביר, כי הוא אינו חולק על קביעת בית משפט קמא כי בתיק קיימות ראיות לכאורה, אלא, שלידו, לא ניתן לשלול לחלוטין את טענת ההגנה העצמית שהעלה. העורר מלין כלפי קביעות בית משפט קמא באשר למסוכנותו - העורר מדגיש, כי מנסיבות המקרה עולה כי הוא לא תכנן מראש את מעשה הדקירה, וכי מעשה זה "בא לעולם" לאחר שהתגרה בינו לבין המנוח הידרדרה בעקבות מהלומות שהטיח בו המנוח. העורר מלין על כך שבית משפט קמא לא נתן דעתו די הצורך לגילו הצעיר. עוד טוען העורר, כי ניתן לאיין את החשש שהביע בית משפט קמא מפני הימלטותו מן הדין, בין היתר, באמצעות הפקדת דרכונו הזר. לבסוף טוען העורר, כי היה מקום לבקש תסקיר מעצר גם כדי לעמוד על טיב היחסים בינו לבין משפחתו, אשר רוצה בשחרורו.

5. בדיון בפניי הדגיש בא כוחו של העורר, עו"ד ברהום, כי הערר מכוון כלפי החלטת בית משפט קמא שלא לבקש תסקיר בעניינו של העורר. נטען, כי בנסיבותיו הייחודיות של המקרה, אין מקום לקבוע כי מסוכנותו של העורר היא כזו שכל חלופה לא תסכון בעניינו. נטען, כי אירועי כתב האישום באו על רקע סכסוך משפחתי, שדווקא המנוח היה זה שהעבירו לפסים אלימים, ולכן לא ניתן להסיק מאירוע זה בלבד כי העורר הוא בעל דפוסי התנהגות אלימים, ויש מקום שגורמי מקצוע יחוו דעה בשאלה כללית זו. עו"ד ברהום הוסיף וטען, כי בעניינו של העורר יש ליתן משקל גם לכך שאף שמדובר בסכסוך בעל אופי משפחתי, בני משפחתו של העורר חפצים בשחרורו. עו"ד ברהום ציין גם, כי ככל שיתאפשר, יציע העורר חלופת מעצר המרוחקת ממקום מגוריה של משפחתו הגרעינית של העורר.

באת כוח המדינה, עו"ד בן אוליאל, טענה כי מסוכנותו של העורר נלמדת הן מהמיוחס לו בכתב האישום והן מחומר הראיות ממנו עולה כי העורר נהג באלימות בעבר כלפי בני משפחה. עו"ד בן אוליאל ציינה גם את החשש שקיים במקרה זה להימלטות מפני הדין, שכן העורר מחזיק בדרכון זר והוא אף ניסה לברוח מיד לאחר אירוע הדקירה. לטענת המשיבה, במכלול נסיבות אלה, אין מקום אף לבקש תסקיר בעניינו של העורר.

דיון והכרעה

6. לאחר העיון בבקשה ושמיעת טענות הצדדים סבורני, כי למצער בשלב הנוכחי אין מקום לשקול את שחרורו של העורר לחלופת מעצר, ועל כן גם אין מקום לבקש תסקיר מעצר בעניינו. מעשיו הנטענים של העורר, כפי שמתוארים בכתב האישום, מעידים על מסוכנות רבה, שספק רב אם ניתן לאיינה באמצעות חלופת מעצר. נזכיר, כי על-פי כתב האישום, בעיצומו של ויכוח על עניינים כספיים, העורר עזב את המקום בו התנהל הוויכוח, נטל שני סכינים - ובאמצעותם דקר תחילה את אביו, שניסה להפריד בינו לבין המנוח, ולאחר מכן את המנוח. גם לאחר שדקר את המנוח וזה ניסה להימלט מפניו, העורר לא הרפה, רדף אחריו והשליך לעברו את הסכינים. אם לא די בכך, בכתב האישום נטען, כי לאחר שראה את אחיו מתמוטט לנגד עיניו, העורר עוד ניסה לתכנן את הימלטותו ולשם כך ארז חפצים, הצטייד בדרכון ונטל סכום כסף. לעצם המעשים המיוחסים לעורר ואופן ביצועם יש לצרף גם את הנתון שלפיו ישנן ראיות נוספות המעוררות חשש כי העורר נהג באלימות כלפי בני משפחתו בעבר (כפי שגם עולה מכתב האישום). מכלול זה מעורר ספק ממשי כי בעניינו של העורר תיתכן חלופת מעצר, אשר יהיה בה כדי להגשים את תכלית המעצר.

אינני מקל ראש בגילו הצעיר של העורר ובדבריו של בא כוחו לפיהם משפחתו תומכת בשחרורו חרף המעשים המיוחסים לו, אך סבורני כי מסוכנותו הרבה עולה על שיקולים אלה. מכתב האישום מצטייר העורר כמי, שלא פעם, בחר בדרך האלימות במצבים של מחלוקת וחילוקי דעות. התנהגות זו אמנם באה לידי ביטוי בעיקר במצבים של סכסוכים משפחתיים, אך ספק בעיני אם ניתן לקבוע עתה כי האלימות הקיצונית שנקט לכאורה העורר כלפי אביו ואחיו אינה אלא

חלק מאירוע מבודד. קשה להתייחס לוויכוח - הפיסי והמילולי - שקדם לאירוע הדקירה כאל אירוע קיצוני "שדחף" את העורר למעשיו, ומכאן החשש שהתנהגותו האלימה של העורר תשנה במצבי קונפליקט אחרים, כפי שארע במקרה זה, וככל הנראה, גם במקרים קודמים. במצב דברים זה, אינני סבור כי יש מקום לשקול את שחרורו של העורר לחלופת מעצר. עם זאת, אינני שולל כי ייתכן שיהיה מקום לשקול אפשרות זו בשנית בחלוף זמן מה מההתרחשויות הטראגיות המתוארות בכתב האישום ולאחר שבני משפחת העורר יעידו במשפטו. בעבר נקבע על-ידי בית משפט זה כי "רק אם סבור בית המשפט כי על פני הדברים ניתן להשיג את מטרת המעצר 'בדרך שפגיעתה בחרותו של הנאשם פחותה' יזקק לפן האופרטיבי ויפנה את הנאשם שמדובר בו לקבלת תסקיר כדי לבחון האם קיימת במקרה זה חלופה והאם החלופה המוצעת יכולה לענות על הצרכים" (בש"פ 7085/06 איווניצה נ' מדינת ישראל, פסקה ח' (6.9.2006) ההדגשה במקור). משאיני סבור כי ניתן יהיה להגשים את תכלית המעצר בעניינו של העורר בדרך של שחרור לחלופה, איני רואה להיעתר לערר ולהורות על הגשת תסקיר.

הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ב בחשון התשע"ה (5.11.2014).

שׁוֹפֵט